Ч. 49. Чернівцї, субота дня 2. (14.) марта 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ
щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.
Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)
Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Наша бездїльність народна.

IV.

(Дальше)

У нас много говорить ся о орґанїзациї. Правда, легко се сказати, а трудно зробити; кождий відчуває, як партия задля браку орґанїзациї упадає, але орґанїзаторского змислу не має кождий. Тим більше повинні бути щиро приняті уваги і почини орґанїзаторскі одиниць межи нами, бо инакше до орґанїзациї не прийде нїколи, і пропадемо ми і народ мимо чисельности і найлучшої, однак в дїло не переведеної волї.

Тимчасом ті, до котрих би належало всїми силами орґанїзаторскі почини спомагати, дати їм можність розвитку, суть перві, котрі таким починам підставляють ногу. Самі не зроблять і других не допустять до спробованя сил, до розпочатя дїла. Яку шкоду, яку нечесть і сором наносять они тим не йно партиї, але цїлому народови, з сего, здає ся, нїколи не здавали они собі справи. А позаяк се справа така, що сягає глубоко в житє цїлого народу і становить о єго битї, отже се справа високо публична, то треба і єї раз публично порушити.

В минувшім роцї була поміщена гарна студия в „Дїлї“: проба економічної орґанїзациї з оловцем в руках. Студия ся заповіла на кінци поіменний виказ п а р о х і й (не личностий), не асекуруючих до тодїшного часу церков в „Днїстрі“. Мисль була се вельми добра, зваживши особливо, що руска натура домагає ся у многих „принуки“. На відтягаючих ся з асекурациєю церков у власнім товаристві не було иньшого способу, як прилюдне завстидане, котре причинило би ся було вельми до вироблення у нас народної карности, і сьвідомости о публичнім надзорі, в сїм випадку справи асекурациї в власнім товаристві. Odium rei за сей виказ приняв автор єго на себе, підписуючи ся повним іменем; заким студия пішла в друк, було условлене, що редакция помістить і сей виказ. Тимчасом ждали ми й ждали на сей виказ даремно. Не стерпів я, віднїс ся до автора: чому не дотримав публично заповідженого слова? І отримав таку відповідь: „Післане було редакциї всьо; уложене виказу була дуже тяжка робота, і очевидно була даремна. Та сли-б принаймнїй, в послїдний хвили рішивши ся виказу сего не друковати, була редакция не поміщала в студиї уступу, що заповідав сей виказ, і толкував єго причину, і тим не скомпромітовала мене прилюдно! Але се наука для мене. Мав зложити подібну студию нову: „Проба п р о с ь в і т н о ї орґанїзациї з оловцем в руках“, до котрої материял готовий, але лучше дати спокій!“

Чи до сего треба коментаря? Скаже хто: виказ був би заняв много місця, а не будив би інтересу. З поглядами сего рода шкода спорити. Але в праві ми спитати бодай, від чого руска часопись, коли змаганя о витворене карности межи Русинами она унеможливляє, і просто компромітує своїх писателїв-специялїстів, на їх місце о иньших не розстаравши ся? Чи не та, щоби загал наш за всяку цїну утримувати в п р и г н о б л е н ю, в апатиї, щоби стерегти сей загал від всякої здорової гадки, від вгляненя у власну єго душу?

V.

При кінци минувшого року поміщена була в „Дїлї“ статя: „В справі орґанїзациї,“ з котрої дещо було перепечатане і в „Буковинї“. Гарні там були позитивні науки, аж просили ся переведеня в дїло. Автор сеї статї пише менї, що небавом переслав редакциї нову статю. Проба практичної орґанїзациї в повітах, зачинаючи від одного, представляючи на підставі працьовито зібраних дат можність і спосіб орґанїзациї сего повіту, а брак всякої орґанїзацийної роботи тамже. Статю сю не поміщено, не повідомлено навіть: чому? Чи хоче ся робити для редакторского коша? Та

Що з того лишить ся?

МАКСА НОРДАВА.

— —

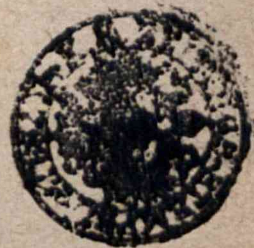
В попередних числах 46. і 47. „Буковини“ подали ми справоздане з книжки „Україна Irredenta“ на те, щоби показати, як наші радикали уявляють собі будучність нашого народу. Далеко-далеко, хто знає, в котрім столїтю, мріє у них „в сьвітлї критики социялїстичної“ своя держава. Все те красна фатаморґана і така далека цїль нїкому не шкодить анї не помагає. Се пророцтва радикальні. Але як на иньші виводи автора сеї книжки дивити ся, на те найлучше прочитати собі статю Макса Нордава, котрий на квестию социялїзму дивить ся, на нашу думку, дуже розумно, поминувши подробицї єго порівнаня социялїзму з християньством, на котрі н е всї згодять ся. Не змінюємо сих подробиць, бо не годить ся підсувати авторови иньші думки. Макс Нордав пише:

Найважнїйшою справою теперішного часу остає все ще социялїстичний рух, котрий все иньше усуває на другий плян. Пророкувати, се забавка для дїтий, бо хто-ж може потвердити або збити пророцтва зараз на місци? Але проте я не надумую ся, висказати моє непохитне переконане, що колись при розслїдах істориї н а ш о г о часу будуть люди інтересувати ся лише проявами социялїзму, єго розвитком, борбою духа і сил за і против него.

В зборах пролетарияту, в социялїстичних часописях, виданях проводирів робітників, що мають на цїли переворот, знаходимо перші початки нового тисячлїтя. Тут боре ся новий сьвіт о форму. Нехай нїкого не зібє з пантелику плиткість постійних деклямаций против капіталїзмови, артистична недостача социялїстичних книжок. Із сего браку форми витворить ся роскішна форма; з сего хаосу думок викристалїзує ся цїлий рій гарних гадок.

Социялїзм перестав вже давно бути самою теориєю економічною. Хто єго все ще за теорию уважає, той не має понятя о єго величинї, о єго підставах і підпорах. Социялїзм се велична, сьвітова гадка, фільозофія з власною етикою і естетикою, віра з своїми обявленями, обіцянками, засадами і наукою. Властива робітнича справа, що становила вихідну точку сего руху, грає сегодня в нїм найменьшу ролю. Певна річ, безпосередний інтерес, котрим добуває ся социялїзм до пролетаря, є економічний, господарский; хто не має жадного маєтку, хотїв би передовсїм заробити більше гроша і лекше жити. Але мабуть і десята частина теперішних поклонників сего руху не відпала би від него, коли би якимсь чудом вдало ся підвисшити заплату за роботу, підвисшити в двоє або троє, усунути безробітє, при чім гріш не тратив би на вартости. А то тому, бо широкі маси не мають лише жадань материяльних. Социялїзм се незвичайний вибух науки про втїху або щастє, науки, що цїлею житя є: жити в радости. Темний пролетар, що на маєве торжество закладає в сурдут червону цьвітку, то фільозоф, хоч він сего не знає, так само як пан Журден Молїера говорить прозою, і о тім нїчого не знає. Він не хоче ще дальше бути стоїком і слухати терпких наук Зенона; він прихиляє ся вже до Епікура і жадає своєї частки в радостях житя. Підвисшене платнї є лише одно зі средств до цїли, і то найблизше; а цїль сама є несказано загальнїйша, висша, більш духова: цїлею є виконане жадань, котрі становили-б щастє. Можна спротивитись социялїзмови з ріжних причин: з інтересу: бо добачає ся в нїм загрожене історичних прав або привілеїв; з обави, що він небезпечний для здобутих дібр моральности; з фільозофічного переконаня: бо уважає ся загальне щастє людскости неможливим, а навіть неморальним. Однак щоби бути справедливим, мусить ся єго на всякий спосіб уважати певною фільозофією.

Коли чоловік дійшов до того, що може в певній мірі розріжняти степени щастя, тодї доходить він до ілюзиї про свободу волї. Се цїлком природний розвиток, так само природний, як той, що гусїльниця ховає ся в свою ткань, коли стала куклою. Основно розвинений чоловік жадає для себе права, сам о собі рішати. Окрім того чує в собі неоспориме право на особисте значінє. Тому то социялїзм є не так старанєм о більший заробок, як по перше виступом проти всякого авторітету і по друге упорним жаданєм, щоби кожде людске дїло було сьвяте, чи оно зроблене головою чи руками. Социялїзм підносить підданого на часткового суверена; він ставляє коло кождого промислу, хоч би і найбільше пониженого, жердку з капелюхом Теля і грізно жадає для него почести. Так отже підвисшає ся в чоловіцї подвійно цїненє себе, а се є великою принадою в очах мілїонів.

не було-б жалю, коли-б були иньші робітники на сїм поли, коли-б „Дїло“ справу орґанїзациї пильнувало скрізь в своїх шпальтах. А відоме кождому, що так не єсть, що з огляду на сей, найбільше у нас пекучий предмет, в „Дїлї“ крайна посуха. Самі не роблять і иньшим не дадуть робити. Против сего в інтересї чести партиї, в інтересї житя народу годї прилюдно не протестувати.

Суспільно-полїтичні обставини, в яких галицкий клир проживає, суть вельми оплакані. На наш погляд винно тут много церковне начальство, починаючи від деканів. Клир мислячий старає ся всїми льояльними средствами скинути з шиї аркан, на ню вложений автократизмом властий, що вдають ся в не своє дїло з енерґією, гідною лучшого предмету. На сю тему були, о скілько я поінформований, післані до „Дїла“ з ріжних сторін, здає ся, що численні дописи. Була-ж поміщена хоч одна? А говорить ся: ми стоїмо за полїтикою засад! Сего ми хочемо; але не словами, лише дїлом! Яка-ж се була полїтика, що редакция відвела і відводить від поміщаня статий, в котрих ходить о борбу за засади, о переведенє узнаних засад в житє, се нехай мудрійший розвяже; мій розум до сеї розвязки за слабий. За то де ходить о викликанє пригнетаючого вражіня, о доведенє до апатиї, до десперациї, редакция набирає материялу обіруч, без рефлєксиї, без крику обуреня, без слова побудженя, поученя, заохоти: кривди, пересьлїдуваня реґеструють ся мов би лише на те, щоби сказати: „Бачите, горячих чекає се і те; бачите, приміром, духовні турчаньскі, шкода вашої мисли о переведеню своїх до ради повітової; зневажали вас за те, так будуть зневажати всюди і других. Отже що? Редакция сего не сказала, не скаже нїколи при реґестрованю кривд і напастий, отже — досьпіває собі кождий пересїчний, такою сїчкою кормлений — отже лучше не наражати ся... І часопись, що так поступає, каже, що стоїть за полїтикою засад, що борбу веде за засади. За котрі? Чи не за засаду безголовя?

VI.

Як „Дїло“, так так і иньші інституциї партиї, власній партиї своєю нечинностю приносять іно нечесть, а народови шкоду. Коли взяв ся я до праня наших брудів домашних, довершу то дїло вже до кінця; нехай не посьміє нам сказати нїхто, що не звернено нїколи уваги на наші недостатки.

Маємо товариство „Народна Рада“. Слушний заміт підносить се товариство, що загал ним не інтересує ся. Тож, щоби загал міг ним інтересувати ся, з'їхали ся члени і не члени з всїх кутів краю, чисенно досить, і шукали і розпитували, і по своїй можности вибрали до нового видїлу людий, котрих у Львові уважали найлучшими, до веденя полїтики іменно. Від вибору нового видїлу минув вже місяць; чи окрім вісти о уконституованю видїлу, чув хто що про дїйствованє нового видїлу Народної Ради? У нас вже завів ся сей звичай, що за дїла чи безчинність наших институций, товариств, робимо одвічальним, і вину спихаємо на предсїдателя. Але-ж в Народній Радї, рівно як і в Просьвіті, предсїдательство дає ся перед всїм для почести; до роботи єсть видїл; се зазначають статути, забезпечаючи видїлови роботу і помимо перешкоди предсїдателя. Тож спиханє вини бездїльности видїлу на предсїдателя, се безчесть, се позорованє власної бездїльности. За веденє дїл всякого товариства відповідає перед членами не предсїдатель, а видїл. Се повинні би раз затямити собі члени всяких видїлів, приймаючи гонір видїловця на себе. Сли приймають гонір вибору до видїлу з гадкою заставляти себе потому браком часу до працї, нехай се скажуть перед вибором, а члени будуть завчасу принаймній знати, чого тримати ся. Се in parenthesi, — уваги, здає ся менї, не потрібні, а зроблені в інтересї чести членів товариства, котрі видїли вибирають не для паради, а для веденя дїл товариства.

(Дальше буде.)

НОВИНКИ.

ЧЕРНІВЦЇ, дня 13. марта 1896.

Курс рускої лїтератури розпочав проф. С. Шпойнаровский минувшої недїлї, пояснивши присутним самостійність рускої мови та подавши короткий перегляд історнї руского народу. Слухачі нагородили прелеґента рясними оплесками. На жаль явилось всего ледво зо 20 осіб, головно з учительского стану, на половину дами. Слїдуючої недїлї стане п. Шпойнаровский викладати властиву історию лїтератури. Чей же побачимо на дальших трьох викладах більше слухачів, головно-ж все наше черновецке жіноцтво руске. Вступні карти по 50 кр. за всї відчити можна дістати в книгарнях і перед самим відчитом, що відбуває ся кождої недїлї від 4. до 5. години пополудни в будинку ґімназияльнім.

Результат виборів до львівскої ради міскої дотепер відомий лише що до 92 радних. Обчислено в комісиї скрутацийній, що на 8368 управнених до голосованя голосувало 5118 виборців, тож більшість виносить 2560. Межи вибраними 92 радними єсть пять Русинів: совітник Йос. Левіцкий, переплетчик Сембратович, крилошанин о. Чапельский, урядник Волинский і о. Василевский. Непевний вибір пятьох радних, котрі одержали, о скілько обчислено, тілько кілька голосів по-над абсолютну більшість. Наколи би і ті пять були вибрані, то відбуде ся тїснійший вибір на трьох радних зпоміж 11 осіб, котрі отримали понизше більшости найзначнїйше число голосів; між ними єсть також др. Савчак.

Презенти одержали у львівскій архиепархиї на опорожнені гр. кат. парохиї в Запитові о. Лев Курманович, в Розтоках о. Константин Целевич, в Вертелцї о. Яків Зробек, в Кореличах о. Лука Яримович, в Заболотцях о. Юстин Сухоровский, в Пеняках о. Юлїян Левіцкий.

Рускі стипендиї в сумі по 105 зр. одержали слухачі прав на черновецкім унїверситетї Юлїян Ших і Олександер Кобиляньский.

В память Тараса Шевченка уряджено дня 6-го с. м. в Сяноцї для ґімназияльної моло-

---

Але зріла розвага учить пізнавати в тих науках социялїзму також блуди. Коли кожда робота має право на поважанє, то все таки те поважанє має певні ступені, і дармо змагати ся, усунути той ступневий порядок людскої роботи. А що-до свободи волї і рішаня о самім собі, то з них социялїст не має більше хісна, як духово пригноблений, невільничо послушний підданий. І социялїст узнає якусь зверхність, а то своїх проводирів. І він піддає ся чужій велї, котра у формі галасливих промов і ріжних окликів его опановує. Але він не відчуває сеї зависимости, бо еї вимушують у него вкрадаючою ся суґґестиєю, котра промовляє до его несьвідомости і лишає єму самодурство про свободу; а противно наказ власти відчуває він як внїшну силу і понижаючу зневагу его особистости.

На тім ступени духового розвитку, на котрім маси народу навіть в найбільше осьвічених краях сегодня стоять, не можуть мілїони мас пізнавати фільозофічних і соціольоґічних недостатків социялїстичної науки; значить они мусять так само впливати, як коли-б то була сама чиста правда. Я дуже поважаю посла Евгенїя Ріхтера і національного економа проф. Вольфа. Коли однак бачу, як тамтой своєю звістною „будучою социялїстичною державою“ старає ся зробити социялїзм сьмішним, а сей знов хоче его в ученій книжцї збивати науково, обидва в надїї, що потрясуть переконанями социялїстів — то не можу не усьміхнути ся.

Народи шукають нового ідеалу; бо без ідеалу чоловік не може знести надто гіркого житя, а старий ідеал, що лежав у вірі в божественний порядок сьвіта, стратив вже свою силу у богатьох. Социялїзм подає тим мілїонам той новий ідеал, котрого їм потрібно, і нїчого не може їх спинити, аби звернули ся до него з щирим серцем. Надармо ставить ся холодний критик против тих, що сьпівають робітничу пісню, і представляє їм: „Люди добрі, по що той крик? Ви маєте такі самі понятя, як богомільні, а лише инакше називаєте ті понятя. Намісць: богомільність кажете: спільність, намісць: рай кажете: будуча держава, намісць страшний суд кажете: великий збір або: величезна буча. Чому не уживаєте просто назв катехізму?“ Раціоналїст, котрий би так промовив, не опамятав би нї одного. Чи зважала коли роз'ярена товпа на розумний розсудок?

Коли я читав розумні виданя, в котрих з тріюфмом доведено нїкчемність всїх наук социялїзму, лучало ся менї часто, що я зачав мріти. Менї привиджувало ся, що я був в Римі, за часів цїсаря Тіберия, десь коло року 32 або 33 нашого численя. По „сьвятій дорозї“ проходжують ся два старші панове, історик Валерій Максімус і Велей Патеркуль, і один молодший мужчина, знаний по батькови і з власних заслуг, фільозоф Сенека. Я уклонив ся і приступив до сеї громадки; на чемне питанє, що нового чувати, розповів я дивні вісти, які одержав з Палестини: „В Галилеї виступив якийсь чоловік, котрий зворушує дуже цїлий нарід. О нїм розповідають, що его родила дївиця без батька і що він мертвих воскрешає.“ — „І твої жидівскі краяни вірять в то?“ — спитав усьміхаючись Валерій Максімус. — „Они вірять“ — розповідав я дальше. „Той чудотворець навчає, що небавом настане конець сьвіта, що его поклонники за житя підуть впрост до неба, взиває людий, аби покидали свою родину і ішли за ним, щоби богачі цїлий свій маєток роздали бідним, що нїхто не потребує працювати або журити ся про слїдуючий день, бо Бог вбере людий як лелїї в полю і нагодує як птахів в лїсї.“ — „Досить!“ перебив менї молодий горячий Сенека; „я не хотів би нїчого неґречного сказати про жидів, але коли на них такі науки мають вплив, то...“ Тут поклав поважний Велей Патеркуль молодому горячому фільозофови втихомирюючо руку на плече і сказав: „Нема чого злостити ся за такі річи. История вчить, що подібні рухи бувають у всїх народів, але они не тревають довго, бо они не мають основи. Жиди побачуть скоро, що конець сьвіта не наступає і що они не дістають ся за житя до раю. Чоловік не може на довго відказати ся нї родини нї супружества, анї не може жити без роботи як птахи або лелїї. Богач сильно береже свій маєток і не любить попасти ся в нужду через роздане свого маєтку. Все те противить ся людскій природї. Тому небавом забудуть о галилейскім фантастї а народови, що сегодня ним одушевляє ся, скоро навкучать ся его нїсенїтницї!“

Що досьвідчений сей чоловік говорив, була чиста, неоспорима правда, і ми всї з переконаня єму притакнули.

Але — триста лїт по сїм розговорі панувала наука того Галилейця в Римі, а хто еї брав на розум так, як Велей Патеркуль і не прилучив ся до неї, сей терпів за свою критичну розвагу

дїжи вечерницї. В проґраму входили сьпів і деклямациї, виконані учениками ґімназияльними на вдоволенє численної публики.

На загальних зборах філїї „Просьвіти“ в Рогатинї, котрі відбули ся дня 10-го с. м. при участи 400 членів, вибрано новий видїл. Головою став о. Йосиф Макогоньский, а видїловими оо. Степан Городецкий, Йосиф Яворский, Іван Маркевич, Лев Залужний, Павло Кудрик і господар Гнат Гривняк. По виборі видїлу наступили два відчити про „значінє торговлї безрогами“ і про „спілки господарскі“. А по закінченю зборів відбуло ся льосованє 54 премій господарских.

Курс історії Буковини розпічне знаний із своїх дотичних праць проф. др. Р. Кайндль сеї недїлї о 5. год. попол. Буде всего три відчити. Вступна карта на всї три відчити стоїть дрібницю — 50 кр., призначену надто на заснованє народної бiблїотеки. Обовязком Русинів є взяти громадну участь у викладах симпатичного ученого.

Головні збори тов. черновецких учителїв заміских відбудуть ся в сю недїлю, 15. л. марта с. р. о $3^1/_2$ год. пополудни в православній школї народній в Чернівцях. На порядку дневнім стоять важні справи. Учителї-Русини, що становлять переважну більшість сего повіту, повинні явитись численно і заступати гідно інтереси свого стану і народу. Хто не є членом, повинен вписатись до товариства, хоч би в сам день зборів. Про збори самі і поведенє наших учителїв напишемо.

Питало ся нас кількох селян, як то може бути, аби Ілю Якимчука з Садаґури суд засудив на два місяцї арешту. Не досить, кажуть, що єму о. Микитович наробив ганьби в хатї, а ще єго до арешту саджають. Тепер, кажуть, буде о. Микитович хвалити ся, що за напасть на єго духовну особу суд покарав Якимчука і що він нїчо не винен. То, аби ви знали, річ має ся так: Зловив Якимчук о. Микитовича у себе, най же би був єго не замикав в хатї, тілько заскаржив до суду. В понедїлок сьвідки на то присягу складали, що панотець провинив ся, отже треба було єго скаржити. А тимчасом Якимчук пустив то плазом і сам у біду попав ся. А через що? Через то, що притримав панотця в хатї. Може ще найвисший суд увільнить єго від кари, то не знати ще, але суд черновецкий сказав, що зле зробив. Ну, стало ся! Коли Якимчук не скаржив о. Микитовича за жінку, то суд тим не журить ся, але на то є консистория, котру знов то не обходить, чи хотїв Якимчук рабувати панотця чи не хотїв, лише обходить то, що панотець не повинен був робити. Отже тепер та справа піде з суду до консисториї і она буде о. Микитовича инакше судити. Справа єго з Василиною зробила ся голосна на цїлий повіт садаґурский; отже нам видить ся, що найлїпше було би перенести ся панотцеви туди, де єго не знають.

Складки. На друкарню зложили: п-на Ольга Кобиляньска з Черновець 5 зр., о. Андр. Добряньский з Черновець 5 зр., заступник нотара Барановский з Черновець 5 зр. — Сердечне спасибіг!

Чортик друкарский, та мука для всїх видавництв, істнує від хвилї запровадженя друку і мабуть не перестане істнувати, як довго не можна буде гадок своїх иньшим способом виявляти і подавати до відомости, лише друком. Давними часами власть чортика друкарского сягала ще дальше як сегодня. В 1561 р. появила ся в Норимберґу книжка проповідий в обемі 172 сторін друку, а до неї додано спис „важнїйших помилок друкарских“ на — 15 сторонах! Що правда, автор тої книжки мав дуже вигідне оправданє, бо зложив вину за ті похибки друкарскі на чортика, котрому очивидно побожні проповіди не дуже подобали ся. Не лїпше повело ся нїмецкій біблїї, друкованій в 1653 р. в Липску; там виказано 6000 похибок друкарских. Отже чи можна тут дивувати ся, коли і в „Буковинї“ в 47-ім числї стоїть в новинцї „Конкурси“ замісць „в Бобівцях“ — в Борівцях, або в 48-ім числї у вступній статї в третїй шпальтї, 11-ій стрічцї згори замісць „у фелєтоновій части“ — у фелєтоновій часописи!? Але людский розум має чудовий дар фантазиї, котра в потребі здогадує ся богато. Ми певно не пимилимо ся, коли скажемо, що наші читателї певно самі попрявляють із змислу причитаню неодну, пожерту лакомим чортиком друкарским букву або яке иньше слово. Часом читає ся одно слово і три і чотири рази, а похибки таки лишають ся і по найвправнїйшім коректорі.

О братвовецких гузарах, про котрих засуд ми недавно подали коротку вість, подають мадярскі часописи де-що подрібнїйше. Перший суд військовий подїлив виновників на три ґрупи: тих, що перші кинули ся на вахтмайстра Діошеґiого, тих що опісля єго добивали, і тих що безчинно всему придивляли ся. Після сего випав засуд: всїх з першої і другої ґрупи засуджено на смерть через розстрілянє, а капраля Бороша на шибеницю, а третю ґрупу на тяжку вязницю. Найвисший суд змінив той острий засуд в користь виновників і засудив одного Бороша на кару смерти через розстрілянє, а решту на тяжку вязницю. Коли засудженим мали відчитати вирок, спроваджено на подвірє перемиской вязницї ґарнїзонової значний віддїл піхоти; той уставив ся в чотирокутник, до середини впроваджено засудженцїв і тут відчитано їм вирок. Капраль Борош, почувши на себе засуд смерти, задержав повний, подиву гідний спокій, а відтак подав телєґрафічно звістку на Угорщину своїй родинї, що в суботу о 7-ій годинї рано буде розстріляний. В пятницю зраня приготовлюваяно вже все до виконаня засуду на Бороші, а пополудни прийшло телєґрафічно помилуванє від цїсаря. То мати і сестра Бороша удали ся до цїсаря телєґрафічно о помилуванє, а цїсар, що тепер перебуває у Франциї, був мабуть добре поінформований про цїлу справу і перемінив Борошови кару смерти на 20-лїтну вязницю.

Дрібні вісти. Совітником і референтом митрополичої консисториї у Львові іменований о. Михайло Мриц, віцеректор духовної семинариї. — В Петербурзї в казаньскім соборі відправлено дня 8-го с. м. панахиду за упокій нашого ґенія Тараса Шевченка. — Субститутом пок. адвоката Шидловского, станїславівского бурмістра, став адвокат др. Матей Кробицкий зі Львова.

Телєґрами „Буковини“.

З дня 13-го марта 1896 року.

Ментона. Бувший австрийский мінїстер заграничних справ ґр. Кальнокий був вчера у цїсаря на авдиенциї через 10 мінут.

Відень. В палатї послів продовжувано дальше розправу над етатом мінїстерства рільництва. Мінїстер ґр. Ледебур заявив, що полагодженє рільничо-полїтичних питань можливе лише при успішній підпорі більшої посїлости. Що-до надужить при торговлї збіжем, мінїстерство над сим застановляє ся. Правительство буде старати ся задоволити бажаня інтересованих кругів що-до субвенций для господарских цїлий, але притім треба брати на увагу фінанси державні. Справу примусового обезпеченя худоби розбирають мінїстерства спільно. Мінїстер піднїс потребу закона лїсничого, відповідного краєвим обставинам. Про свободу ловецтва нема що думати. Мінїстер відпер закиди пос. Пурґардта против гірничої власти. Проект закона о господарских спілках буде заразом забезпекою против надужить при торговлї збіжем і заграничної конкуренциї. Мінїстер не буде полїтиком, а лише оборонцем краєвих господарских інтересів, і надїє ся на підпору більшости палати. (Живі оплески).

Відень. В палатї послів заявив мінїстер ґр. Ледебур на промову пос. Стефановича, котру завтра подамо, що гр. пр. религiйний фонд не $^2/_5$ лише $^1/_4$ всїх лїсів в краю; однак закиди пос. Стефановича такі важні, що мінїстер не залишить нїчого, аби на управу гр. пр. релїґійного фонду звернути свою особлившу увагу, а передовсїм уважає мінїстер своїм обовязком, сам в краю переконати ся о господарцї. По промовах пос. Кайзера, Бреннера, Янди, Івана Кіндермана, Теклїого, і Евгенія Абрагамовича закінчено розправи; промовляли ґенеральні бесїдники „за“ Маркет і „против“ Канніц. На тім перервано засїданє.

погорду і переслїдуваня такі, які ще сегодня не устали. Конець сьвіта не наступив, люди не ввійшли за житя до раю, роботи не усунено, женитьби не знесено, богачі не роздають свого маєтку, Велей Патеркуль у всїм сказав правду, лише в однім нї: галилейского „фантаста“ не забули, а основана ним віра стала вірою цїлої цивілїзованої людскости. Що в науцї Христа противить ся нашій слабій людскій природї, з сим та природа порадила собі легко. Безженьство она лишає і тепер сьвященикам, в нуждї і безробітю вправляють ся смирні монахи, пророцтва о кінцю сьвіта і вступленю людий до раю перемінено і перероблено на порівнаня, — а християньска людскість жиє дальше тихо, як на на се дозваляє природа людска.

Коби критики социялїзму виснували собі з сих заміток науку! Може они й кажуть правду, коли социялїзм називають пустим. Однак недорічність ще нїколи не спиняла розширеня і тревалости духового руху, котрий має досить богато збуджуючих елєментів. Все розвиває ся так, як мусить. Сегоднїшна державна власть, котру виконують в імени монарха упривілейовані кляси, піддає ся лише конечности, коли старає ся знищити социялїзм, бо відчуває, що єї житє загрожене, і обороняє ся як велит, котрий не хоче вмерти. Маси-ж піддають ся иньшій конечности, коли они помимо того прихиляють ся до социялїзму, бо він обіцює їм се, що їм здає ся конечним: моральне підвисшенє, рішанє о собі самім, лекше житє, одним словом: почутє радости, котре відповідає осягненому ними степеневи культури. Я зовсїм не сумнїваю ся, хто побідить в тій борбі. Однак одно я знаю, і се повинно кождого успокоїти: Та недорічність не є небезпечна, бо не може ся нїколи сповнити. Людска природа остане ся все такою самою; що в якійсь науцї противить ся людскій природї, се остає ся навіть на випадок побіди тої науки лише словом, котрому надає ся опісля чужий змисл або котре в загалї уважають потім небилицею. По триста роках спостерегли би мабуть проф. Вольф і посол Ріхтер те саме, що мої Римляни з часів Тіберия спостерегли би, коли-б могли за цїсаря Константина Великого трохи перейти ся по земли; они пересьвідчили-б ся, що їх критики про социялїстичні науки були у всїх точках мудрі, але що социялїзм проте став ся новою урядовою теориєю державною, і що притім житє людий і народів мало змінило ся, а моральність на тім нїчого не потерпіла.

Як переведе ся зміна теориї, котру уважали неможливою, в практичну державну і суспільну систему, се буде становити зміст сьвітової істориї слїдуючих столїть. А що та переміна починає ся перед нашими очима, то се надає нашому часу сьвітового історичного значіня.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 9-го марта 1896.

		Львів.				*Чернівції.*		
Пшениця . .	від	7.30	до	7.80	від	7.60	до	7.70
Жито . . .	„	6.25	„	6.50	„	6.20	„	6.25
Ячмінь бров. .	„	5.—	„	6.—	„	4.80	„	4.90
Ячмінь простий	„	4.50	„	5.—	„	5.50	„	5.75
Овес	„	5.30	„	5.90	„	5.10	„	5.25
Ріпак . . .	„	8.20	„	8.75	„	9.25	„	9.50
Горох . . .	„	6.—	„	8.—	„	5.—	„	6.—
Вика	„	0.—	„	0.—	„	0·—	„	0.—
Льнянка . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Біб	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Бобик . . .	„	4.25	„	4.75	„	0.—	„	0.—
Гречка . . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Конюшина черв.	„	25.—	„	32.—	„	29.—	„	33.—
Конюшина біла	„	45.—	„	65.—	„	0.—	„	0.—
Конюш. шведск.	„	30.—	„	40.—	„	0.—	„	0.—
Кукуруза нова	„	5.—	„	5.50	„	4.55	„	4.65

Хміль 00.— 00.— злр. за кільо у Льво ві око вита за 10.000 лїтрів 12.50—12.75

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1895 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	12^{24}	.	.	$6^{\underline{39}}$	$10^{\underline{34}}$	6^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	2^{49}	.	.	$9^{\underline{20}}$	$9^{\underline{31}}$	5^{00}		
З Новоселиці, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	$11^{\underline{45}}$	$9^{\underline{35}}$
до Львова								
З Відня, Кракова . . .	1^{22}	$5^{\underline{10}}$	$8^{\underline{40}}$	$7^{\underline{00}}$	$9^{\underline{06}}$	9^{00}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова .	$9^{\underline{50}}$	.	.	1^{32}	7^{37}	$6^{\underline{17}}$		
З Підволочиск	2^{25}	$10^{\underline{00}}$	.	8^{25}	5^{00}	.		
З „ на Підзамче	2^{13}	$9^{\underline{44}}$	.	8^{12}	4^{33}	.		
Зі Стрия.	.	.	.	$12^{\underline{05}}$	8^{10}	1^{42}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	4^{40}	.		
Зі Сколього і Стрия . .	.	.	.	$9^{\underline{16}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг) .	.	.	.	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{04}	.	.	9^{48}	$9^{\underline{47}}$	$5^{\underline{13}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{44}	.	.	$6^{\underline{54}}$	$10^{\underline{44}}$	6^{30}		
До Садаґури, Новоселиці .	.	.	.	.	.	.	8^{30}	6^{25}
зі Львова								
До Кракова і Відня . .	8^{40}	2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{55}}$	10^{25}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	1^{56}	$5^{\underline{46}}$	.	9^{50}	$10^{\underline{20}}$		
„ „ з Підзамча .	.	2^{10}	6^{00}	.	10^{14}	$10^{\underline{44}}$		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{15}	.	.	$10^{\underline{30}}$	2^{40}	10^{35}		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{25}}$	9^{33}	$7^{\underline{38}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{10}}$			
„ Сколього і Стрия . .	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг) .	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.